

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3420/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Győri Járásbíróság az előtte P.20.936/2023. szám alatt folyamatban lévő, szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított perben az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, és kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:207. §-a második mondatának „A bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosul” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint e szabály alkalmazásának kizárását a konkrét ügyben.
- [2] Az indítványra okot adó ügyben a kezdeményezés szerint a peres felek élettársi kapcsolatban éltek, amely kapcsolatukból 2015. augusztus 2. napján gyermekük született. A felek kapcsolatának megszakadása óta a kiskorú gyermeket a felperes neveli a saját háztartásában. A felperes keresetet terjesztett elő a bíróságon, kérve – egyebek mellett – hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy 2023. júniustól kezdődően fizessen meg minden hónap 10. napjáig előre esedékesen 50 000 Ft határozott összegű gyermektartásdíjat, valamint minden év augusztus hónapjában további 50 000 Ft-ot iskolakezdési támogatás jogcímén. Kérte ezen túl azt is, hogy a gyermektartásdíj összege évente, a következő év január 1. napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével – külön intézkedés nélkül – módosuljon.
- [3] 2. Az indítvány idézte a Ptk. 4:207. §-ához fűzött indokolást. Az indítvány utalt a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja 2018. márciusi összefoglaló véleményére a rokонтartás szabályaival kapcsolatos ítélezési gyakorlatról; idézte az összefoglaló vélemény II. C) 4. pontja második bekezdését.
- [4] 2.1. Az indítvány lényege szerint a törvényszöveg pontatlan, mert a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) kétféle fogyasztói árindexet tesz közzé, az egyik az éves, a másik az éves átlagos fogyasztói árindex.
- [5] Másrészt az éves átlagos fogyasztói árindexet a KSH a következő év január 15-éig teszi közzé, az automatikus emelkedést nem lehet január 1-jével elrendelni. Az indítvány szerint a gyakorlatban van olyan álláspont, amely a törvényszövegnek megfelelő ítéleti – vagy a felek egyezségében rögzített – erre vonatkozó rendelkezést nem tartja végrehajthatónak, ezért az erre irányuló végrehajtási kérelmet elutasítja (a végrehajtási lap kiállítását megtagadja). Van ugyanakkor olyan álláspont is, amely függetlenül attól, hogy az „átlagos” szó nem jelenik meg, ennek alkalmazását tekinti irányadónak és nem foglalkozik az időbeli (a január 1-je és 15-e közötti időtartamból eredő) eltolódás problémájával.
- [6] 2.2. Az indítvány szerint további problémát jelent, hogy jogszabály nem tartalmaz kötelező előírást a KSH részére a jogszabályban megjelölt fogyasztói árindex emelkedés mértékének közzétételére vonatkozóan. Ebből következően tehát nincs jogszabályban rögzített előírás arra nézve, hogy a KSH milyen árindexet, milyen tartalommal, illetve milyen időpontban köteles közzétenni. Ebből következően a Ptk. vonatkozó rendelkezésének tartalmát nem jogszabály, hanem a KSH elnökének döntése tölti meg tartalommal (vagy éppen üresíti ki), ami szintén a jogbiztonság sérelmét jelenti.
- [7] A bíróság álláspontja szerint a törvényszöveg ismertetett pontatlansága olyan mértékű, amely jogértelmezéssel nem oldható fel, a jogbiztonság sérelmét jelenti, ezért a norma alaptörvény-ellenes.

- [8] 2.3. Az indítvány szerint a támadott szövegrész az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sérti. Az indítvány idézte az Alkotmánybíróság 20/2020. (VIII. 4.) AB határozata indokolásának [67] bekezdését. Majd megállapította, hogy a kifejtett szabályozási pontatlanság olyan mértékű, amely miatt az érintett normák nem kellőképpen világosak, egyértelműek és az ebből eredő ellentmondások jogértelmezéssel nem kiküszöbölhetők. Ebből következően indokolt az alaptörvény-ellenességnek az Alkotmánybíróság általi vizsgálata. A bíró az előtte folyamatban lévő eljárást felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Abtv. 25. és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz {vö.: 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]}. A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 3413/2023. (X. 11.) AB határozatának (a továbbiakban: Abh.) rendelkező részében 2023. szeptember 26. napján elutasította a Ptk. 4:207. §-a második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést.
- [11] Az Abh. alapján ezért felmerült a *res iudicata* kérdése, továbbá ezzel kapcsolatosan az Abtv. 64. § f) pontjában foglalt – az Abtv. 31. § (1) bekezdésén alapuló – okból történő visszautasítás lehetősége. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy a konkrét esetben előadott indítványozói kifogások ítélt dolognak minősülnek-e.
- [12] A jelen indítvány és az Abh. rendelkező részének és indokolásának az összevetésével az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság elvégezte ama kifogások alkotmányossági vizsgálatát, amelyekre az indítványozó a jelen indítványt alapította.
- [13] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a bírói kezdeményezés kapcsán *res iudicata* megállapításának van helye. Az indítványban foglalt kifogások ítélt dolog jellege az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának az akadálya. Így az Abtv. 31. § (1) bekezdésén foglaltak fennállása miatt az Abtv. 64. § f) pontja alapján az indítvány visszautasításának volt helye.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1385/2023.

• • •